

ČR - Státní rostlinolékařská správa, organizační složka státu
SEKCE PŘÍPRAVKŮ NA OCHRANU ROSTLIN
Korespondenční adresa: Zemědělská 1a, 613 00 BRNO

Vytvořil / Telefon: Ing. Lenka Klašková / 545 110 420
E-mail: lenka.klaskova@srs.cz

Datum: 25. 6. 2012
Č.j. SRS 026993/2012

POVINNÉ A DOPORUČUJÍCÍ VĚTY S OHLEDEM NA RIZIKA PRO NECÍLOVÉ ORGANISMY

Tento dokument uvádí přehled povinných a doporučujících vět ve vztahu k necílovým organismům uváděných v návodech k použití přípravků na ochranu rostlin (= na etiketách). Vysvětlena jsou zároveň kritéria pro jejich přidělování a požadavky na jejich používání.

Povinné věty

Povinné věty jsou závazné a je nutné je při aplikaci přípravku na ochranu rostlin dodržet.

1. Vodní organismy

K omezení rizika pro vodní organismy se používají věty, které stanovují ochrannou vzdálenost vzhledem k povrchovým vodám.

Ochranná vzdálenost (OV): vzdálenost mezi místem aplikace a břehovou čarou vodního zdroje.

Polní plodiny: OV **4 – 50 m**

Sady, vinice, chmelnice a lesy (= vyšší plodiny): OV **6 – 50 m**.

Definice pojmů

Povrchové vody jsou vody přirozeně se vyskytující na zemském povrchu; tento charakter neztrácejí, protékají-li přechodně zakrytými úseky, přirozenými dutinami pod zemským povrchem nebo v nadzemních vedeních.

Břehová čára je určena hladinou vody, která zpravidla stačí protékat tímto korytem, aniž se vylévá do přílehlého území. V případě stojatých vod se určuje obdobně.

Svažitým pozemkem se rozumí část pozemku se sklonem větším než 3° svažující se směrem k povrchové vodě; část pozemku se nepovažuje za svažitou, pokud je od povrchové vody oddělena plochou širší než 25 m, která nemá sklon větší než 3° směrem k povrchové vodě.

A) Kontaminace splachem (scénář R, run-off), stanovení ochranné vzdálenosti

SPe 2: Za účelem ochrany vodních organismů neaplikujte na svažitých pozemcích (> 3° svažitosti), jejichž okraje jsou vzdáleny od povrchových vod < X m.

POR označený touto větou je možné použít na plochách nad 3° svažitosti pouze při dodržení předepsané ochranné vzdálenosti.

Tuto ochrannou vzdálenost nelze redukovat pomocí zařízení k omezení úletu aplikační kapaliny (nízkoúletové trysky).

Př.: POR má na etiketě uvedenou tuto omezující větu s ohledem na ochranu vodních organismů: *S_{Pe} 2: Za účelem ochrany vodních organismů neaplikujte na svažitéch pozemcích (> 3° svažitosti), jejichž okraje jsou vzdáleny od povrchových vod < 10 m.* Obrázek znázorňuje případ věty S_{Pe}2. Od břehové čáry povrchové vody se musí dodržet ochranná vzdálenost 10 m, ve vzdálenosti nad 10 m lze aplikovat daný POR.

B) Kontaminace splachy (scénář R, run-off), vyloučení použití

S ohledem na ochranu vodních organismů je vyloučeno použití přípravku na pozemcích svažujících se k povrchovým vodám.

Tato věta se přiděluje přípravku v případě, že riziko pro vodní organismy při kontaminaci splachem není přijatelné ani při dodržení nejvyšší modelované ochranné vzdálenosti.

Přípravek označený touto větou se nesmí aplikovat na svažitéch plochách nad 3° svažitosti. Aplikaci je možno provést na plochách, od nichž se ve vzdálenosti 100 m nebo více nenachází povrchová voda.

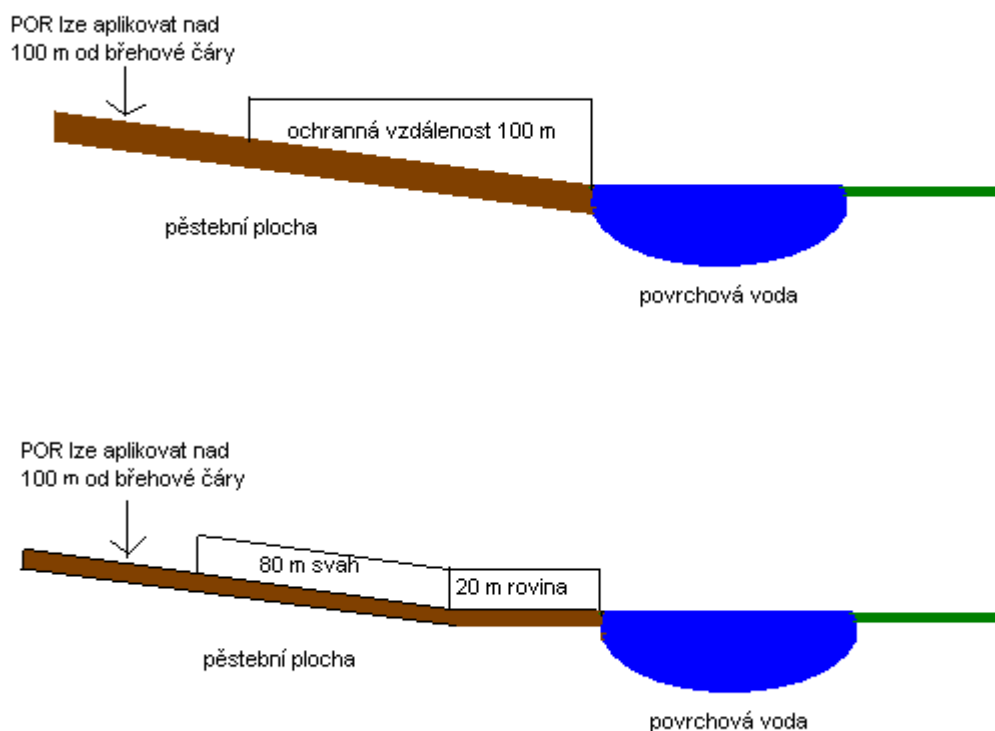
Dřívější znění vět vedených pod bodem A) a B):

S_{Pe}2: Za účelem ochrany vodních organismů přípravek neaplikujte na svažitéch půdách a půdách s drenážemi.

S_{Pe}2: Za účelem ochrany vodních organismů neaplikujte na svažitéch pozemcích (> 3° svažitosti), jejichž okraje jsou vzdáleny od povrchových vod < 100 m.

Pokud jsou na etiketě přípravku uvedeny věty v této verzi, je třeba předepsaná omezení dodržet s tím, že se jedná o zákaz aplikace přípravku na ochranu rostlin na svažitéch půdách. Tj., postupujeme jako v případě věty: „*S ohledem na ochranu vodních organismů je vyloučeno použití přípravku na pozemcích svažujících se k povrchovým vodám.*“

Př.: POR má na etiketě uvedenou větu: *S ohledem na ochranu vodních organismů je vyloučeno použití přípravku na pozemcích svažujících se k povrchovým vodám.* Od břehové čáry povrchové vody se v tomto případě musí dodržet ochranná vzdálenost 100 m; na plochách vzdálených od povrchové vody 100 m a více lze aplikovat daný POR.

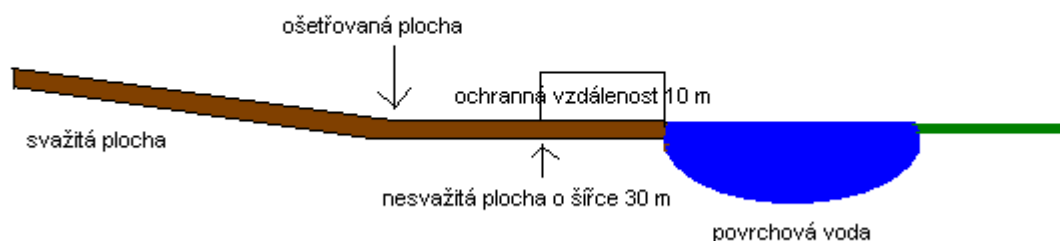
Př.: POR má na etiketě uvedeny tyto dvě omezující věty:

„S ohledem na ochranu vodních organismů je vyloučeno použití přípravku na pozemcích svažujících se k povrchovým vodám.“

„S_{Pe} 3: Za účelem ochrany vodních organismů snižte úlet dodržením neošetřeného ochranného pásma 10 m vzhledem k povrchovým vodám.“

Podle definice v úvodní části dokumentu se za svažitou nepovažuje část pozemku, která je od povrchové vody oddělena plochou širší než 25 m se sklonem menším než 3°.

Od břehové čáry povrchové vody proto v tomto případě postačí dodržet ochrannou vzdálenost 10 m; na plochách zobrazeného pozemku vzdálených od povrchové vody 10 m a více lze aplikaci provést.

C) Kontaminace úletem (scénář D, drift), stanovení ochranné vzdálenosti

S_{Pe} 3: Za účelem ochrany vodních organismů snižte úlet dodržením neošetřeného ochranného pásma X m vzhledem k povrchovým vodám.

Přípravek označený touto větou je možné použít pouze při dodržení předepsané ochranné vzdálenosti. Není-li přípravku přidělena věta SPe2, platí tato ochranná vzdálenost pro svažitě i nesvažitě pozemky.

Vzdálenosti stanovené větou SPe3 lze ve většině případů zkrátit, použije-li se k aplikaci zařízení k redukcí úletu (nízkoúletové trysky). Zkrácené vzdálenosti jsou buď uvedeny na etiketě POR, nebo se může uživatel řídit instrukcemi uvedenými na webových stránkách SRS. Pokud je na etiketě uvedena ochranná vzdálenost už po zkrácení, nelze ji dále redukovat.

Maximální možná ochranná vzdálenost s ohledem na vodní organismy je 50 m bez použití nízkoúletového zařízení. Pokud je riziko nepřijatelné i při použití zařízení k omezení úletu a při dodržení ochranné vzdálenosti 50 m, pak přípravek do dané plodiny nelze povolit.

Věty SPe3 jsou v plném znění uvedeny pouze v registru přípravků na internetových stránkách SRS. Na etiketách přípravků jsou ochranné vzdálenosti odpovídající různé redukci úletu nově uváděny v přehledné tabulce. Pokud je v tabulce na etiketě uvedeno u ochranné vzdálenosti s ohledem na vodní organismy NELZE, pak POR nesmí být aplikován blíže než 100 m od břehové čáry povrchové vody. Příklad tabulky na etiketě přípravku:

Tabulka ochranných vzdáleností stanovených s ohledem na ochranu vodních organismů

	bez redukce	tryska 50 %	tryska 75 %	tryska 90 %
Ochranná vzdálenost od povrchové vody s ohledem na ochranu vodních organismů [m]				
Kukuřice, hrách, fazol, paprika, rajče, lupina, jahodník, sója, kmín, mrkev	4	4	4	4
Ozimé obilniny	10	4	4	4
Ovocné sady	NELZE	30	20	15

Při aplikaci do ozimých obilnin:

SPe2: Za účelem ochrany vodních organismů neaplikujte na svažitých pozemcích ($\geq 3^\circ$ svažitosti), jejichž okraje jsou vzdáleny od povrchových vod < 20 m.

Dřívější znění vět uvedených pod bodem C):

SPe3: Za účelem ochrany vodních organismů dodržte neošetřené ochranné pásmo X m vzhledem k povrchovým vodám.

Pokud je na etiketě přípravku věta uvedena v této verzi, vykládá se stejně jako současná věta SPe3.

D) Pro mořidla/granule:

SPe3: Za účelem ochrany vodních organismů dodržte neoseté/neošetřené ochranné pásmo X m vzhledem k povrchovým vodám.

2. Ptáci a savci

SPe 5: Za účelem ochrany ptáků/volně žijících savců přípravek zcela zapravte do půdy; zajistěte, aby přípravek byl na koncích výsevních nebo výsadbových řádků zcela zapraven do půdy.

SPe 6: Za účelem ochrany ptáků/volně žijících savců odstraňte rozsypaný nebo rozlitý přípravek.

SPe 7: Neaplikujte v době hnízdění ptáků.

PRO MOŘIDLA:

SPe 5: Za účelem ochrany ptáků/volně žijících savců ošetřené osivo/sadbu zcela zapravte do půdy; zajistěte, aby ošetřené osivo/sadba bylo na koncích výsevních nebo výsadbových řádků zcela zapraveno do půdy.

SPe 6: Za účelem ochrany ptáků/volně žijících savců odstraňte rozsypané ošetřené osivo.

S uvedenými větami se přiděluje označení **Nebezpečný / Zvlášt' nebezpečný pro ptáky / savce**.

Další povinnosti ve vztahu k necílovým obratlovcům viz Vyhláška č. 327/2004 Sb., o ochraně včel, zvěře, vodních organismů a dalších necílových organismů při použití přípravků na ochranu rostlin, v platném znění (dále jen „vyhláška č. 327/2004 Sb.“).

3. Včely

SPe 8: Za účelem ochrany včel a jiných hmyzích opylovačů neaplikujte na kvetoucí plodiny. / Neaplikujte na místech, na nichž jsou včely aktivní při vyhledávání potravy. / Úly musí být během aplikace a (*uvede se doba*) po aplikaci přemístěny nebo zakryty. / Neaplikujte, jestliže se na pozemku vyskytují kvetoucí plevele. / Plevely odstraňte před jejich kvetením. / Neaplikujte před (*uvede se doba*).

S větou SPe8 se přiděluje označení **Nebezpečný / Zvlášt' nebezpečný pro včely**.

Další požadavky na ochranu včel viz Vyhláška č. 327/2004 Sb.

Doporučující věty

4. Necíloví členovci

SPe3: Za účelem ochrany necílových členovců dodržte neošetřené ochranné pásmo X m od okraje ošetřovaného pozemku.

Maximální možná ochranná vzdálenost pro necílové rostliny je 30 m bez použití nízkoúletového zařízení.

Pokud je riziko nepřijatelné i ve vzdálenosti 30 m bez použití nízkoúletového zařízení, pak lze přípravek aplikovat na danou plodinu pouze za pomoci odpovídajícího nízkoúletového zařízení.

Dřívější znění věty:

SPe3: Za účelem ochrany necílových členovců dodržte neošetřené ochranné pásmo X m vzhledem k nezemědělské půdě.

Pokud je na etiketě přípravku uvedena věta v této verzi, vykládá se stejně jako současná věta SPe3.

5. Necílové rostliny

SPe3: Za účelem ochrany necílových rostlin dodržujte neošetřené ochranné pásmo X m od okraje ošetřovaného pozemku.

Maximální ochranná vzdálenost pro necílové rostliny je 30 m bez použití nízkoúletového zařízení. Pokud je riziko ve vzdálenosti 30 m bez použití nízkoúletového zařízení nepřijatelné, pak lze přípravek aplikovat na danou plodinu pouze za pomoci odpovídajícího nízkoúletového zařízení.

Dřívější znění věty:

SPe3: Za účelem ochrany necílových rostlin dodržte neošetřené ochranné pásmo X m vzhledem k nezemědělské půdě.

Pokud je na etiketě přípravku uvedena věta v této verzi, vykládá se stejně jako současná věta SPe3.

SPe3 náležející přípravku s ohledem na necílové členovce se liší od SPe3, která mu náleží s ohledem na necílové rostliny:

V případě, že přípravku byly přiděleny dvě různé věty stanovující ochrannou vzdálenost od okraje ošetřovaného pozemku, jedna s ohledem na ochranu necílových členovců a druhá na ochranu necílových rostlin, řídí se aplikace POR údaji v tabulce, kde je již z obou ochranných vzdáleností uvedena pouze ta, která je delší. Tabulka s ochrannými vzdálenostmi je uvedena v rozhodnutí a na etiketě POR. Na internetových stránkách SRS v registru přípravků jsou uvedeny obě věty SPe3 stanovující rozdílnou ochrannou vzdálenost pro necílové členovce a necílové rostliny. Pokud jsou ochranné vzdálenosti uvedeny pouze formou SPe3 vět (nikoli formou tabulky), pak je třeba se řídit delší ochrannou vzdáleností.

Informace ke kontrolám používání přípravků na ochranu rostlin s ohledem na ochranné vzdálenosti přípravků na ochranu rostlin v roce 2012

Do nabytí účinnosti příslušné novely zákona č. 326/2004 Sb. (popř. úpravy vyhlášky č. 327/2004. Sb.) nebude v rámci kontroly podmíněnosti u požadavku 8a/AEO 7 a SMR 9/4 ani jiného požadavku podmíněnosti (kontrolovaného SRS v roce 2012), ani v rámci národních kontrol, kontrolováno dodržování požadavků uvedených na etiketě přípravku v souvislosti s ochrannými vzdálenostmi stanovenými za účelem ochrany povrchových vod, necílových členovců a necílových rostlin (např. věta SPe 3, tj. požadavek neaplikovat přípravek do stanovené vzdálenosti od okrajů pozemků nebo vodotečí).

Informace ke klasifikaci protiúletových zařízení používaných při aplikaci přípravků na ochranu rostlin ke zkracování ochranných vzdáleností naleznete na webových stránkách SRS na adrese:

<http://eagri.cz/public/web/srs/portal/mechanizace/minimalizace-uletu/minimalizace-uletu-pripravku.html>

nebo

<http://eagri.cz/public/web/srs/portal/pripravky-na-or/informace-pro-pestitele/minimalizace-uletu/>

SPe věty – ochrana životního prostředí

Spe 1: Za účelem ochrany [podzemní vody/ půdních organismů] neaplikujte tento přípravek, jestliže obsahuje (uvede se účinná látka nebo skupinu účinných látek) **vícekrát než** (uvede se četnost aplikací nebo určitá doba aplikace).

Např.: Za účelem ochrany podzemní vody neaplikujte tento přípravek, jestliže obsahuje účinnou látku ethofumesate, **vícekrát než jednou za tři roky na stejném pozemku.**

Např.: Za účelem ochrany podzemní vody neaplikujte tento přípravek nebo jiný, jestliže obsahuje účinnou látku clopyralid, **vícekrát než jednou za dva roky na stejném pozemku.**

Např.: Za účelem ochrany podzemní vody neaplikujte tento přípravek nebo jiný, jestliže obsahuje účinnou látku metazachlor v celkové dávce 1,0 kg úč.l./ha (jednorázově a/nebo v dělených dávkách) po dobu tří let na stejném pozemku.

6. SPa věty – Opatření ve vztahu ke správné zemědělské praxi

Např.: SPa1 K zabránění vzniku rezistence neaplikujte tento přípravek nebo jiný, který obsahuje účinnou látku na bázi inhibitorů ALS (sulfonylmočoviny) na stejném pozemku po sobě bez přerušení ošetřením jiným herbicidem s odlišným mechanismem účinku.

Vzhledem k tomu, že právní předpisy v současné době nestanovují pěstitelům povinnost činit dostupné kroky k zabránění vzniku rezistence, je třeba větu SPa1 na etiketě přípravku považovat za doporučující opatření a není ji ani možné považovat za vyčerpávající vyjádření antirezistentních postupů. Nerespektování antirezistentních opatření nicméně může vést ke ztrátě účinku používaného přípravku i přípravků obsahujících příbuzné účinné látky. Pro předcházení vzniku rezistence je vhodné se též řídit se aktualizovanými doporučeními výrobce přípravku.